

9. Батанов О.В. Роль і значення Конституції України у розвитку компетенції місцевого самоврядування в умовах сучасних модернізаційних процесів //Публічне право. 2015. № 3. С. 72-80.
10. Колишко Р. А. Децентралізація публічної влади: історія та сучасні тенденції розвитку. Вісник КНУ. Серія «Міжн. відн.». 2015. Вип. 27. С. 198.
11. Дацій Н.В. Особливості розвитку територіальних громад: зарубіжний досвід //Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління. 2018. Вип. 2. С. 334-340.
12. Про засади державної регіональної політики: Закон України редакції від 2 лютого 2015 р. //Офіційний вісник України. 2015. № 31. Ст. 90
13. Про добровільні об'єднання територіальних громад: Закон України в редакції від 14 березня 2017 р. //Офіційний вісник України. 2017. № 17. Ст. 203.
14. Про внесення змін до деяких законів України щодо організації проведення перших виборів депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів: Закон України в редакції від 14 липня 2015 р. //Офіційний вісник України. 2015. № 37-38. Ст. 371
15. Демиденко С. В. Світовий досвід управління та фінансового планування регіонального розвитку //Вісник Дніпропет. Держ. фін. акад. Сер.: «Економ. науки». 2019. № 2. С. 106 -111.

Станкевич Єлизавета, Назаренко Марина
УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ УРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТУ
ІНТЕРЕСІВ В ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

У статті проаналізовано особливості удосконалення механізмів урегулювання конфлікту інтересів в органах публічної влади

Ключові слова: конфлікт інтересів, корупція, службове викриття.

У процесі реформування вітчизняне законодавство з урахуванням європейським стандартів у сфері запобігання корупції постійно доповнюється новими поняттями, одним з них є конфлікт інтересів. Будучи популярною практикою у діяльності європейських органів публічної адміністрації, процедура застосування заходів запобігання та врегулювання конфлікту інтересів тільки “набирає обертів” у практиці державних службовців.

Важливим також є те, що відповідно до рекомендацій, які ставить європейське співтовариство, а також деяких положень укладених міжнародних договорів наша держава зобов'язана реформувати різні сфери

суспільного життя. Однією з найбільш пріоритетних умов євроінтеграції вектору України є протидія корупції, оскільки це негативне явище значною мірою стримує розвиток та наближення України до світових стандартів. У цьому напрямі важливе превентивне значення має своєчасне виявлення та врегулювання конфлікту інтересів, який виступає основною причиною та джерелом учинення корупційних та інших службових правопорушень[1].

Конфлікт інтересів в органах публічної влади і корупція в цій сфері – часто взаємопов'язані між собою явища. Досить часто саме конфлікт інтересів є джерелом проявів корупції серед державних чиновників різних рівнів.

За даними міжнародної організації “Transparency International”, станом на січень 2022 р. Україна посідає 122 місце за рівнем корупції серед 176 країн, в яких проводилися дослідження [2]. Процеси демократизації у системі української державної влади, які відбуваються протягом останніх років, зокрема, оновлення антикорупційного законодавства, дають свої позитивні результати. За даними тієї ж організації, у 2013 р. Україна посідала 144 місце у рейтингу країн світу за рівнем сприйняття корупції [3]. Факт позитивної динаміки у напрямку зниження рівня корупції наявний, але показники її проявів у сфері державної служби, досить високі і це впливає, як на загальний імідж владних інституцій, так і на ефективність їх функціонування. Кримінологічні дані показують, що значна частка всіх, зафіксованих протягом останніх років корупційних правопорушень серед державних чиновників, так чи інакше пов'язані з конфліктом інтересів, оскільки ці злочини являли собою прояви зловживання службовим становищем, непотизм, хабарництво [4].

На сьогоднішній день, ні одна з країн світу не має універсальної моделі подолання конфлікту інтересів на державній службі. Ця проблема є перманентною та залежить від цілого ряду обставин, які є індивідуальними у кожній окремо взятій державі.

Незважаючи на велику увагу вітчизняних законотворців до антикорупційного законодавства, яке останніми роками активно розвивалося, не була приділена належна увага механізму конфлікту інтересів, внаслідок чого було створено низку досить суперечливих правових норм, що зумовило внутрішню неузгодженість національного антикорупційного законодавства. Цікавим також є судова практика про притягнення до адміністративної відповідальності за порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, адже цьому питанню приділяється досить активна увага. Станом на сьогодні у Єдиному

державному реєстрі судових рішень опубліковано понад 5500 рішень за результатами розгляду статті 172-7 Кодексу України про адміністративні правопорушення (Порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів). [5] Однозначно, основним чинником такої “популярності” вказаного адміністративного правопорушення є недосконале розуміння законодавства у цій сфері.

Тобто удосконалення механізмів врегулювання конфлікту інтересів є актуальним питанням, яке потребує детального вивчення, адже впровадження удосконалених моделей буде сприяти запобіганню проявам корупції в управлінських інституціях.

Вектори удосконалення законодавства у сфері запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, на нашу думку, необхідно застосовувати з урахуванням міжнародних тенденцій та міжнародного досвіду, а також можливості їх практичної реалізації в різних гілках державної влади – судовій системі, публічній службі, парламенті.

Одним із основних механізмів врегулювання конфлікту інтересів на публічній службі аналог якого необхідно запровадити в Україні — заборона поєднання службової діяльності з посадами у політичних партіях. Наприклад, у багатьох європейських країнах така заборона встановлена для суддів. Основною метою встановлення такого обмеження — запобігання політичному упередженню, тобто політизації державної служби. Проте, в Україні спостерігається надмірна політизованість на всіх рівнях держуправління, яка породжує корупцію, що є суттєвим підґрунтям для виникнення конфлікту інтересів [С.36, 6].

Утримання від участі в ухваленні рішень є ще одним механізмом запобігання конфлікту інтересів. За даним принципом держслужбовець не може здійснювати свої повноваження при особистій зацікавленості в їх здійсненні, тобто якщо здійснення повноважень передбачає ухвалення певного рішення управлінського характеру шляхом голосування, посадова особа, яка має таку зацікавленість не бере участі в голосуванні, а у разі необхідності вчинити такі дії — доручає їх здійснення неупередженій особі. Особливо детальна процедура запобігання виникнення конфлікту інтересів шляхом утримання від участі в ухваленні рішень визначена законодавством Іспанії, Франції та Німеччини, також обмеження на участь у прийнятті рішень особисто зацікавленими особами передбачена в Болгарському законодавстві [С.100, 7].

Ще одним дієвим засобом боротьби з конфліктом інтересів є службове викриття. У закордонній практиці інструмент службових викриттів є

ефективним важелем управління конфліктами інтересів на державній службі і є ключовим моментом у вибудовуванні системи, яка має за ціль знизити можливість протиправної поведінки державних службовців.

Загальний зміст поняття “службове викриття” закладений у понятті “whistleblowing”, що дослівно означає “дмухати в свисток”, яке деякі дослідники ототожнюють з діями арбітрів спортивних змагань, коли ті зупиняють гру, через причину встановлення порушення [8].

У сфері державної служби під службовими викриттями розуміють забезпечене законом право і обов’язок державних службовців повідомляти про факти незаконних дій посадових осіб чи установ, будучи при цьому захищеними в подальшому від можливого тиску.

В Україні наразі практика службових викриттів не закріплена законодавчо, тоді як у багатьох країнах світу вона набула значного поширення й регулюється спеціальними законами, які регламентують їхню процедуру й забезпечують захист осіб, котрі здійснюють процедуру службових викриттів.

Перераховані вище удосконалені механізми мають місце в українській практиці державного управління, адже вивчення напрацьованого досвіду з метою запозичення прогресивних здобутків є суттєвою перспективою для розвитку управління конфліктом інтересів у нашій країні. Зокрема, такі механізми як обмеження на суміщення службових посад та членства в політичних партіях, могло б значно звузити поле для проявів корупції, а також вплинути на ступінь довіри до державних службовців і до інституту публічної служби в цілому.

Проте, варто зазначити, що повне запозичення успішного досвіду будь-якої країни, без урахування українських умов не приведе до позитивного результату. На сьогоднішній день підхід, що передбачає використання окремих точкових механізмів, за умови їх щільного відбору та практичного втілення, є перспективнішим та розумнішим з погляду формування національної моделі управління конфліктами інтересів на державній службі.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Берназюк Я. О. МЕХАНІЗМИ ЗАПОБИГАННЯ ТА ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ: ВІТЧИЗНЯНІ РЕАЛІЇ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД. *Вісник ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка*. 2017. № 2 (78).

2. Corruption Perceptions Index 2021, organization Transparency International.

URL:https://www.transparency.org/news/feature/corruption_perceptions_index_2

3. Corruption Perceptions Index 2013. Organization Transparency International. URL: <https://www.transparency.org/cpi2013/results>

4 Машлякевич Д. С. Кримінологічний аналіз абсолютних та відносних показників корупційної злочинності в Україні за 2005–2015 роки. Наше право. 2015. № 4. С. 117–125. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nashp_2015_4_23

5. Нікіфоров Д. Конфлікт інтересів: судова практика та поради щодо захисту. Bargen. URL: <https://bargen.com.ua/2020/05/13/konflikt-interesiv-sudova-praktyka-ta-porady-shhodo-zahystu/>.

6. Пахомова Т. І. Щодо моделей реформування системи державної служби / Т. І. Пахомова // Актуальні проблеми державного управління. - 2015. - Вип. 3 (спец. вип.). - С. 36. - Режим доступу http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdyo_2015_3

7. Гошовська В. А. Політична корупція як об'єкт наукового дослідження / В. А. Гошовська // Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентіві України. - 2017. - Вип. 2. - С. 100. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpnadu_2017_2_15.

8. Rinoldi, Dino Guido (Editor); Parisi, Nicoletta (Editor); Frascini, Giorgio (Editor). / Il whistleblowing. N Bonanno Editore, 2011. 264 p.

Слободинська Світлана

ДОСВІД РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ

У статті проаналізовано, яким чином виник Європейський Союз, а також політичну структуру інститутів надорганізації. Таким чином, розкрито, механізм регулювання Європейським Союзом економіку країн-учасниць.

Ключові слова: Європейський Союз, Європейське Співтовариство, Європейський Парламент, Європейська Комісія, Європейська Рада.

На даний момент ЄС включає двадцять сім держав (крім Великої Британії), які вважаються економічно розвинутими. Їхній технологічний та економічний потенціал - на високому рівні. Тому, автор статті вважає доцільним проаналізувати політичну структуру ЄС, аби вивчити особливості регулювання виробничої сфери суспільства.

Формування ЄС відбувалося поступово. Перший крок до його створення було зроблено в 1951 р., коли ФРН і Франція створили Європейське об'єднання вугілля і сталі. Таким чином, Федеративна Республіка Німеччини та Французька Республіка створили перше